

Чумачов А. О.

(фінансово-економічний факультет, IV курс)

ПОДАТОК НА ФІНАНСОВІ ТРАНЗАКЦІЇ: АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Податок на фінансові транзакції — це податок, який накладається на операції з купівлі/продажу цінних паперів, деривативів, валюти, а також на певні види банківських операцій. В тому чи іншому вигляді він застосовується чи застосовувався у 42 країнах світу (табл. 1), проте у світлі світової фінансової кризи питання його доцільності набирає нового забарвлення. У вересні 2011 р. на засіданні Єврокомісії було винесено пропозицію запровадити податок на фінансові транзакції, пов'язані з торгівлею цінними паперами та деривативами на території ЄС. Аналогом такого податку на території України є нововведений акцизний податок на відчуження цінних паперів та деривативів, який за своєю суттю є податком на фінансові транзакції. Саме тому важливо дослідити можливість та практичну доцільність його впровадження та функціонування.

Таблиця 1

КРАЇНИ G-20 З ПОДАТКОМ НА ФІНАНСОВІ ТРАНЗАКЦІЇ, 2010 Р.

Країна	Права власності	Облігації / позики	Валюта	Опціони	Ф'ючерси
Аргентина		1 %			
Австралія	Змінні місцеві	Змінні місцеві			
Бразилія	1,5 %	1,5 %	0,38 %— 5,28 %		
Китай	0,1 %				
Індія	0,25 %	Змінні місцеві		0,017 %	0,017 %
Індонезія	0,1 %	Змінні місцеві			
Італія	0,01 %— 0,14 %	0,25 %— 2 %			
Росія		0,2 %			
ПАР	0,25 %				
Південна Корея	0,5 %				
Туреччина	0,025 %— 0,1 %	0,6 %— 0,75 %	0,1 %		
Великобританія	0,5 %			50 б.п.	50 б.п.

На досліджуваний податок покладається дві основні функції: фіскальна (забезпечення значних податкових надходжень — від 53 до 433 млрд євро на території ЄС щорічно в залежності від ставки) та регулятивна (скорочення кількості короткострокових спекулятивних операцій має наблизити ринкові ціни до реальних та скоротити волатильність).

Проте за досить тривалий час існування податку емпірично було досліджено практичні негативні наслідки та ризики, пов'язані з його впровадженням:

1. У зв'язку зі скороченням поінформованості учасників ринку, пов'язаної зі зміною кількості операцій, може зрости волатильність фінансового ринку (лише на Токійській фондовій біржі волатильність скоротилася, в той час як на більшій частині бірж зв'язок між волатильністю та податком не виявлено, а на Нью-Йоркській, Шведській та Китайській біржах волатильність навпаки зросла).

2. Виникає значний ризик погіршення інвестиційного клімату та відтоку капіталу за кордон (з упровадження 2 % податку на фінансові транзакції в Швеції кількість операцій скоротилася на 60 % за рахунок відтоку інвесторів до Лондонської фондової біржі).

3. Ускладнюється диверсифікація та хеджування портфелів активів, зростає систематичний неконтрольований ринковий ризик.

4. Ліквідність ринку скорочується за рахунок зменшення кількості його учасників та зростання інформаційного ризику.

5. Податок на фінансові транзакції 0,5 % призводить до удорожчання капіталу підприємства на 1,33 %, що в свою чергу може призвести до скорочення обсягів фінансування підприємств, виробництва, капітальних інвестицій та зростання безробіття.

6. У разі оподаткування суб'єктів господарювання по місцю їх реєстрації виникає додатковий стимул для виведення підприємства в офшорні зони та податкові гавані. У разі оподаткування підприємства на централізованому майданчику виникають додаткові стимули до віддалення операцій від таких майданчиків.

Виходячи із вищезазначеного можна дійти висновку, що впровадження на території ЄС податку на фінансові транзакції матиме неоднозначний ефект на волатильність, призведе до зростання систематичного ризику на ринку та, за умов скорочення обсягу ВВП та негативного макроекономічного ефекту, може зменшити базу оподаткування решти податків. В той же час в Україні нульові ставки оподаткування спрямовані на залучення

інвестицій та торгівлю на організовані біржі. Проте, на нашу думку, даний податок є додатковим обмеженням для фінансування малого та середнього бізнесу, яке може лише погіршити конкурентоздатність української економіки та погіршити інвестиційний клімат країни в цілому. Тому податок на фінансові транзакції як такий, що оподатковує грошові потоки, пов'язані з інвестиціями та розвитком економіки, становить загрозу інвестиційному клімату України і може призвести до значних негативних наслідків при впровадженні на території ЄС.

Література

1. Anita Miller. A financial transaction tax — review of impact assessment. Report prepared for the International Regulatory Strategy Group // City of London Economic Development. — March 2012. — P. 1—15.
2. Anna Pomeranets. Financial Transaction Taxes: International experiences, Issues and Feasibility // Bank of Canada Review. — Autumn 2012. — P. 1—11.

Чунис М. В.

(ф-т міжнародної економіки і менеджменту, I курс)

ХАРАКТЕРНІ РИСИ РЕЛІГІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день Україна знаходиться на етапі свого формування у всіх сферах її життя. І особливо варто відзначити культурну сферу та менталітет суспільства. Прямий вплив на розвиток цих двох базових, на мою думку, сфер життя має саме релігія. Вона виступає «творцем» суспільних цінностей, моральних норм, суспільної свідомості та культури суспільства загалом. Саме тому справедливо є відзначити визначальну роль релігії у формуванні українського суспільства сьогодні.

Церковно-релігійна ситуація в сучасній Україні значно відрізняється від тих, що склалися в інших постсоціалістичних державах Східної та Центральної Європи. На сьогоднішній день в Україні немає релігії, з якою ототожнювалося б українське суспільство, чи хоча б його переважна частина. Така ситуація склалася історично, адже протягом свого розвитку Україна перебувала під владою різних держав, що спирались на різні релігії. Постійна зміна релігійного клімату в Україні зумовила інтенсивну диференціацію сакральної сфери на сучасному етапі.